

Sygn. akt II Ka 481/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Wagnerowski
Sędziowie:	SO Barbara Polańska-Seremet SO Jacek Satko (spr.)
Protokolant:	st. sekr. Urszula Molczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Janusza Jakubasa

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2013r.

sprawy J. P.

oskarżonego o przestępstwo z art. 35 ust.1 w zw. z art. 34 ust.3 Ustawy o ochronie zwierząt

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Dąbrowie Tarnowskiej

z dnia 19 września 2013 roku, sygn. akt XIII K 603/13

na podstawie art. 437 §2 kpk, art. 438 pkt 1 kpk i art. 624 §1 kpk:

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że termin wykonania orzeczonego w ustępie II świadczenia pieniężnego określa na 19 luty 2014 roku,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy i zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 481/13

UZASADNIENIE

J. P. został oskarżony o to, że w dniu 16 marca 2013 r. w L. woj. (...) uśmiercił jedną sztukę trzody chlewnej bez uprzedniego pozbawienia jej świadomości przez przyuczonego ubojowca, tj. o przestępstwo z art. 35 ust. 1 w zw. z art. 34 ust. 3 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.

Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział Zamiejscowy w Dąbrowie Tarnowskiej po rozpoznaniu wniosku prokuratora, wyrokiem z dnia 19 września 2013 roku sygn. akt XIII K 603/13 na mocy art. 66 § 1 kk, art. 67 § 1 kk postępowanie karne o czyn zarzucany oskarżonemu J. P. aktem oskarżenia stanowiący przestępstwo z art. 35 ust. 1 w zw. z art. 34 ust. 3 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt – warunkowo umorzył na okres próby wynoszący 1 rok.

Na mocy art. 67 § 3 kk orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (ustęp II). Zasadził od tegoż na rzecz Skarbu Państwa kwotę 150 złotych tytułem kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator zaskarżywszy go w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 67 § 4 kk w zw. z art. 74 § 1 kk polegającą na orzeczeniu od oskarżonego J. P. świadczenia pieniężnego w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej bez określenia terminu wykonania tego świadczenia, podczas gdy jego orzeczenie winno nastąpić z określeniem terminu wykonania.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zakreszenie terminu wykonania świadczenia pieniężnego orzeczonego w ustępie II wyroku na okres 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy w zakresie świadczenia pieniężnego poczynił dogłębne rozważania prawne m.in. usterkując żądanie wniosku prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania karnego co do orzeczenia nawiązki na cel związany z ochroną zdrowia w oparciu o art. 35 ust. 5 ustawy o ochronie zwierząt (k. 7 uzasadnienia a 48 akt). Miał również na względzie występujące kontrowersje, czy należy określać termin spełnienia świadczenia pieniężnego w wypadku orzeczenia go na podstawie art. 67 § 3 kk, podkreślając, że znany mu jest spór istniejący w doktrynie a dotyczący tej kwestii. Sąd I instancji opowiedział się za poglądem, że takiego terminu nie należy określać.

Istotnie zagadnienie powyższe nie jest jednolicie postrzegane i występują przeciwstawne stanowiska. Sąd Okręgowy opowiedział się już wcześniej za poglądem, że należy ten termin określać i jednolitość orzekania w okręgu, nie uzasadnia odstąpienia od tego stanowiska. Zwraca uwagę, że w powołanych przez skarżącego dwóch wyrokach Sądu Okręgowego nie zostały uwzględnione apelacje prokuratora, w których kwestionował rozstrzygnięcia sądów rejonowych określających termin wykonania świadczenia pieniężnego przy warunkowym umorzeniu postępowania.

Dla przypomnienia należy przywołać argumentację, którą Sąd Okręgowy przedstawił dochodząc do takiej konstatacji.

Obok poglądów odwołujących się do przytoczonego przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2003r. (WA 55/03, OSNKW 2004/2/21), wyrażonych m.in. przez B. Kunicką - Michalską (w: A. Marek (red), System prawa karnego. Tom VI. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie, Warszawa 2010, s. 1021;) oraz R. Stefańskiego (w: świadczenie pieniężne jako środek probacyjny, Probacja 2009, z. III-IV, s. 17 i n.), zgodnie z którymi brak jest podstaw do określania w wyroku warunkowo umarzającym postępowanie terminu spełnienia świadczenia pieniężnego stosowanego w ramach tej instytucji, prezentowane są także odmienne stanowiska wskazujące na zasadność takiego postąpienia (zob. A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2004, s. 266; A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1 – 116 k.k., Warszawa 2012, s. 935; T. Koziół, Warunkowe umorzenie postępowania karnego, Warszawa 2009, s. 205 i n.). Takie właśnie stanowisko było także wyrażane dotychczas w orzecznictwie Sądu Okręgowego (zob. m. in. wyrok z dnia 29 czerwca 2007r., II Ka 292/07, KZS 2007/9/76;). Mając na uwadze, że powołany wyrok Sądu Najwyższego nie miał charakteru wiążącego w niniejszej sprawie, zważywszy na obowiązywanie w polskim procesie karnym zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu (art. 8 § 1 k.p.k.), jak też uwzględniając fakt, że ustawowa regulacja w interesującym tu zakresie cechuje się pewnym brakiem precyzji i konsekwencji w unormowaniu świadczenia pieniężnego jako elementu warunkowego umorzenia postępowania, otwierającym pole różnorodnym możliwościom interpretacyjnym, nie znalazł Sąd Okręgowy podstaw do odstępstwa od tego stanowiska a tym samym do zmiany zaskarżonego wyroku w postulowanym przez skarżącego zakresie. Za takim właśnie ujęciem zagadnienia przemawiają istotne argumenty. Ujmując syntetycznie kluczowe z nich (gdyż nie ma potrzeby powtarzania tu in extenso całości argumentacji przedstawionej w treści powołanych wyżej opracowań) podkreślić należy przede wszystkim, że świadczenie pieniężne orzekane w ramach warunkowego umorzenia postępowania jest elementem tej instytucji, w związku z czym traci cechę samoistnego środka karnego (tak

m. in. K. Leżak, glosa do uchwały SN z 23 V 2006r., Przegląd Sądowy 2007, z. 1, s. 125;) i staje się swego rodzaju obowiązkiem próby (tak A. Marek, op.cit., s. 266), środkiem probacyjnym stosowanym w ramach warunkowego umorzenia (tak A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1 – 116 k.k., Kraków 2004, s. 1012;), środkiem o wychowawczym charakterze (tak Z. Sienkiewicz (w:) O. Górniok (red), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2004, s. 147;). Co więcej, uzasadnienie rządowego projektu kodeksu karnego wprost określa świadczenie pieniężne stosowane w ramach warunkowego umorzenia mianem fakultatywnego obowiązku probacyjnego (zob. Nowe kodeksy karne z 1997r. z uzasadnieniami, Warszawa 1997, s. 161;). Należy też zauważyć, że art. 67 § 4 k.k. nakazuje sądowi odpowiednie stosowanie do warunkowego umorzenia przepisu art. 74 k.k., ten zaś w § 1 stanowi, iż czas i sposób wykonania obowiązków wymienionych w art. 72 k.k. określa sąd. Tymczasem art. 72 § 2 k.k. w ewidentny sposób traktuje świadczenie pieniężne jako jeden z obowiązków związanych z próbą, a nie środek karny, na co wprost wskazuje sformułowanie „sąd może zobowiązać skazanego do (...) uiszczenia świadczenia pieniężnego wymienionego w art. 39 pkt 7 k.k.”. Funkcjonowanie art. 74 k.k. w ramach jego wtórnego zakresu odniesienia wyznaczanego regulacją warunkowego umorzenia postępowania uwzględniać musi zasady wykładni systemowej i funkcjonalnej, te zaś nakazują przyjęcie, iż odpowiednie stosowanie przepisu powinno nastąpić w sposób jak najbardziej zbliżony do tego, w jaki funkcjonuje on w swoim pierwotnym zakresie odniesienia (zob. L. Morawski, Zasady wykładni prawa, Toruń 2006, s. 215; B. Polańska, T. Kozioł, W sprawie określania terminu spełnienia świadczenia pieniężnego stosowanego w ramach warunkowego umorzenia postępowania, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych 2008, z. 2, s. 218-219;). Tak zatem intencja ustawodawcy, charakter prawny warunkowego umorzenia jako samoistnej instytucji reakcji karnej nie związanej ze skazaniem sprawcy a poddaniem go próbie, znaczenie świadczenia pieniężnego w jego ramach, a nadto sposób jego funkcjonowania na gruncie instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary i potrzeba jego odpowiedniego przetransponowania na grunt warunkowego umorzenia, to argumenty przemawiające za poglądem, że orzekając świadczenie pieniężne na mocy art. 67 § 3 k.k. określać należy termin jego spełnienia.

Z tego też względu Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że określił termin wykonania orzeczonego w ustępie II świadczenia pieniężnego na 19 luty 2014 roku. Oskarżonego zwolnił od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, gdyż za tym przemawiała zasada słuszności, albowiem ten nie miał jakiegokolwiek wpływu na „uchybień”, którego znaczenie jest drugorzędne.